
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opplagelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHOOLD: Den næste kristenforfølgelse. — Kan vi lese? — Bønn. — Henrik Suso. — Gandhi og „ko-beskyttelsen“. — Kong Edvard VII og katolicismen. — Burde Dickens ha vært katolikk? — „Lux Veritatis“. — En nyttårshilsen fra Sverige. — Varia.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Den næste kristenforfølgelse.

Av SIGRID UNDSET.

Gjentagne ganger har Hilaire Belloc fremholdt som sin overbevisning at det driver mot en akut konflikt mellom Kirken og verden, og at den rimeligvis vil bryte løs inden ikke svært lang tid. I land hvor staten er sterk nok i forhold til Kirken, vil den efter hans mening komme til at arte sig som en regulær kristenforfølgelse. Det kan lyde fantastisk f. ex. for katolikkerne i England — neppe for katolikkerne i Irland — selv om alle som er tilstrækkelig erfarne og ærlige nok til at se tingene som de er, maa vite at deres tro er upopulær, et handicap for dem som bekjender sig til den, og det desto mere følelig, jo mere de energisk vedkjenner sig den. Men herfra og til virkelig forfølgelse er der jo en lang vei.

Aktiv forfølgelse begynner, efter Mr. Bellocs definition, i samme øieblik som lovgivningen definitivt tar aksjon mot den katholske Kirke eller mot spesielle katholske livsformer — når der f. ex. tas forholdsregler, selv relativt milde, mot de religiøse ordener, saasom forbud mot at ordensfolk gir undervisning, lever sammen i klosterlige stiftelser, bærer ordensdragt eller følger sin ordensregel, uten først at ha søkt og faat licens av staten.

Det næste skridt blir saa gjerne at saanne ordeners eiendommer blir stjaalet, som tilfældet har været i Frankrike. Som det groveste eksempel minder Hilaire Belloc om dengang, da la Grande Chartreuse med alle tilliggende eiendommer blev stjaalet saa kynisk som en lommetyv kvarter en klokke, og utbyttet for-

svandt i lommerne paa de gamle frimurer-politikere og deres slæng.

I «America» for 14. januar har Hilaire Belloc igjen skrevet en artikkel om dette emne og forsøker at forutse, efter hvilke linjer forfølgelsen vil bli iverksat i protestantiske samfund som det engelske og andre av en lignende type. Mr. Belloc mener, vi bør være forberedt paa at denne gang vil forfølgelsen ske i racehygienens navn. Han refererer i den anledning nogen uttalelser som for ganske nylig er faldt i Britisk Viden-skapsselskap. Professor Huxley forutsatte som en selvfølge, at statslig fødselskontrol blir indført, ikke bare med det maal for øie at hindre overbefolkning, men ogsaa for at forebygge avfolkning. (En eller anden form for fødselstvang altsaa?) Professor Mac Bride talte om sterilisation som noget selvfølgelig, og omtalte — ogsaa som en selvfølgelighet — de fattige som et mindreværdig, degenerert menneskelag, idet han lot skinne igjennem at middelklassen, som han selv tilhører, har en helt anden moralsk og social værdi — mens millioner da formodentlig bare staar «litt lavere end englene.»

Hilaire Belloc skriver herom:

«Begge disse mænd forutsatte som en selvfølge, at de katholske ideer om menneskeværdighet og menneskelig frihet — for ikke at snakke om de katholske moralbegreper angaaende disse spørsmal — ikke betyr noget længer, at fornegtelsen av en slik moral og offentlig indgripen som paa den motbydeligste maate

krænker al menneskelig frihet og menneskeværdighet, om ganske kort tid vil være en kjendsgjerning.

Vi bør ikke narre os selv med falsk trøst og indbilde os at saant snak er bare akademisk diskussion, eller at universitetslærere altid har utmerket sig ved livsfjernhet, ved tullprat, ved at paastaa med lidenskap at maanen er gjort av en grøn ost og ved at si ting som der hverken er mening eller sund sans i, og som bare blir sagt for at andre folk skal faa noget at le av. Her dreier det sig ikke om bare nogen akademikers kjepphester, og vi har ikke raad til at le av dette.

Den praksis som kaldes fødselskontrol har spredt sig med rivende fart i alle protestantiske samfund i Europa og den nye verden. Man kan trygt si at idag er den katolske Kirke alene om at reise nogen slags moralske dæmninger mot den.

Læg nu merke til følgerne av dette.

Det betyr at inden forholdsvis kort tid vil de, som virkelig er katoliker i liv og praksis, formere sig langt sterkere end resten av befolkningen. Det betyr at overalt hvor Kirken utgjør en mindre eller større minoritet, vil denne minoritet være tilbøielig til at vokse meget hurtig i forhold til den omgivende, fiendtligsindede majoritet.

Intet flertal finder sig i den trusel som et rask voksende mindretal betyr, uten at gjøre motstand.

Saa det er altsaa to meget sterke kræfter som truer med at træde i virksomhet i fremtiden, sandsynligvis i den nærmeste fremtid. Først, den frygt som den ikke-katolske verden kommer til at føle, naar den ser at alt som forstaaes ved katholicisme ogsaa vokser numerisk, efterat det allerede har vokset saa sterkt i moralsk og intellektuel kraft. Dernæst den formodede samfundsmæssige nødvendighet som befaler, at man hindrer de fattigere klasser i at formere sig paa de rikes bekostning. Disse to kræfter vil sandsynligvis næsten uundgaaelig føre til en lovgivning, som ingen katolik for sin samvittighets skyld vil være istand til at adlyde.

Men naar staten gir lover som ingen katolik for sin samvittighets skyld kan lystre, kommer forfølgelsen av sig selv.

Næsten al offentlig forfølgelse tar sig nemlig ikke ut som andet end haandhævelse av normale lover i deres øine, som sætter den igang. En pøbel kan begaa voldshandlinger av hat simpelthen, og en stat, hvor der hersker anarki, kan handle omtrent som en pøbelhorde, naar den mishandler utlændinger eller folk av en fremmed aandstype — naar den gir rum for jødeforfølgelser eller massakrer av armeniere. Men en velorganisert stat forebygger altid energisk pøbeloptøier, naar den

forfølger, og forfølgelsen faar da utseende av ikke at være andet end stilfærdig og saklig haandhævelse av gjældende lov. Man vedtar en lov som straffer store familier — det forutsættes at dette er i hele samfundets interesse. Saa længe det tar form av undergravningsarbeide, og bare gjør de økonomiske vanskeligheter for barnrike familier endda større end de allerede er, kan det neppe kaldes forfølgelse. Men saasnt man faar befaling til at begrænse familierne, saasnt man har faat myndighetene til at billige sterilisering av hvemsomhelst som det behager myndighetene at sterilisere, saa faar vi forfølgelsen, for det vil da uundgaaelig bli forlangt at katoliker skal gjøre noget som de maa negte at gjøre.

Selv tror jeg at de første skridt henimot denne skjændsel vil bli tat som paa prøve. Det er altid blitt gjort saan, hvergang folk forlot de gamle kristne morallover og deres uttryk i landslovene.

Det sedelige livs fiender begynder med et flankangrep, som de har gjort f. ex. i spørsmålet om opdragelse. De laver lover som overfladisk set ikke synes at staa i direkte strid med sunde moralprincipper, men virkningerne av dem blir omtrent de samme som om de hadde været rettet direkte mot disse principper. Angrepet tar for eksempel ikke form av et direkte forbud mot katolske skoler, men det gjør det vanskelig, og kanskje i det lange løp umulig, for de katolske skoler at konkurrere med de statsunderstøttede skoler.

I denne saakaldte «racehygieniske» sak vil angrepet formodentlig først ta form av en lovgivning som tillater og fremhjelper saakaldt fødselsregulering paa alle mulige maater — ved hjelp av statsunderstøttede klinikker, statsunderstøttet propaganda, brochurer og hele resten.

Saa kan man muligens gaa et skridt videre, forlange opgaver over familiernes størrelse og gjøre det til en hindring for offentlig ansættelse, naar folk har mange barn. En saan hindring for offentlig ansættelse vil virke tilbake ogsaa paa private ansættelser.

Men tilslut kommer saa dette til at ta form av en positiv lovgivning som skal paatvinge folk den nye moral — som hverken er mere eller mindre end motsetningen til den kristne moral og et forsøk paa at vælte den og fortrænge den, paa at ødelægge det som er godt og erstatte det med det onde.

La bare ikke de som hører til en ældre generation og som kan huske en helt anderledes tingenes tilstand i England bilde sig ind, at disse fremtidsutsigter er fantastiske.

Vi har i vor tid oplevet en grundig moralsk revolu-

tion, den foregaar fremdeles med fuld fart, som strykene i en elv der blir voldsommere og voldsommere idet den strømmes mot fossen. Det ældre England var nok anti-katholsk, men det hadde bevaret store bruddstykker av katholsk lære og katholsk moral. Den ubestemte glose «kristen» blev brukt som betegnelse for disse bruddstykker. Men disse relikvier blir dag for dag færre i antal og i betydning.

Hvorvidt min egen generation før sin død blir nødt til at se følgene av denne moralske revolution i øinene, kan ingen si. Men at vore barn blir nødt til at se dem i øinene synes mig sikkert.

Og saa kommer man tilslut til at opdage den sandhet som katolikkerne i England har været saa uvillige til at erkjende. Nemlig at den protestantiske kultur i sin slutningsfase vil fremvise en moralsk tilstand som er meget værre end den moralske tilstand der er resultatet av ren og skjær antiklerikalisme inden de katholske kulturer.»

Saavidt Hilaire Belloc om fremtidsutsigterne i England. Vi kan muligens tænke os konsekvenserne for de ørsmåa katholske celler her og i vore naboland, hvis utviklingen i de store protestantiske samfund tar denne vei. Her har, som vi alle vet, saagodtsom samtlige protestantiske kredse allerede indledet fraterniseringen med kong Herodes' skytsdjevle — de mere orthodoxe har ængstelig og tøvende git ham lillefingeren, og de mest frilyndte og fremskredne har troskyldig lagt begge hænder i labbene hans med et drabelig klask. Fra de kanter kan vi ikke vente nogen hjælp, naar det gjælder at reise motstand mot den nye moral som Hilaire Belloc taler om. Det bør vi ha paa det rene. Vi gjør bedst i at ha paa det rene, at selv om vi er langt fra at være alene om at ønske seir for det kristne familiebegrep — det er maalet ogsaa for en god del av de ortodokse protestanters drømme — saa skal vi nok faa erfare at vi er alene om at ville midlerne til at naa dette maal.

KAN VI LESE?

Ennu et apropos til julelitteraturen.

Altså — julens bøker er gitt, mottatt, lest. Ja, er de virkelig leste — eller er de bare slukte? Skal vi stanse op et øieblikk å tenke over, *hvordan* vi har lest vår julelitteratur? Eller rettere sagt: spørre oss selv om vi virkelig *kan* lese.

Statistiken, den allestedsnærværende, vil straks besvare dette spørsmål med den opplysning, at der ikke finnes analfabeter i Norge. Men dette svar er ikke til-

fredsstillende. Det sier bare at alle mennesker her i Norge har tilegnet sig bokstavenes mekanikk — at de kan sette disse små svarte tegn sammen til brukbare ord av forestillingsdannende karakter og forstår selv å tyde disse ord, når andre setter dem sammen. Lesningens håndverk mestrer vi alle — men er vi da blitt stående på dette trinn eller er vi gått videre: har vi stadig søkt å trenge dypere og dypere inn i bokstavenes og ordenes ånd, og latt *denne levendegjøre* oss selv? Har vi vært forfatternes medarbeidere og ikke bare viljeløse påfyllingskar på godt og ondt? Har vi latt bøkene fremme vår utvikling og brukbarhet og latt dem utdype vår bevissthet ved stadig å konferere det leste med våre egne oplevede erfaringer og dermed sammen-smeltet det med vår egen personlighet? Man tør vel forutsette, at vi ikke har spilt tiden på den kost som utgår fra de mange utsalg med oplaget mat i bokform, og som sløver og svekker sine forbrukeres åndelige sundhet ved å gli ned uten å kreve den minste selvforarbeidelse — den såkalte «underholdningslitteratur» — men at vi har holdt oss til de *gode* bøker, altså til de som hjelper oss til å føre en rikere og dyktigere tilværelse i nøie tilslutning til det stykke av hverdagslivet, som utgjør vår nærmeste omgivelse og ikke skygger for dette vårt almindelige liv ved å suggerere oss inn i en tanke- og følelsesverden uten fast fotfeste i det daglige. At vi med forkjærlighet har søkt de bøker, der som lyskastere opklarer og forklarer livets fenomener på en måte, som vi selv ikke er istand til å gjøre, men helt og fullt i stand til å opfatte og godgjøre oss.

Men spørsmålet er stadig: har vi da *lest* disse bøker? Har vi snudd deres innhold mot oss selv og latt det være et speil — eller har vi rolig å makelig latt boken føre oss inn i en tilværelse på siden av oss? Mens vi måskje under lesningen har lidt sympatiske kvaler med den forfulgte uskyldighet og foraktet skurken — er vi så fortsatt med å leve vårt eget daglige liv i smålighet, ukjærlighet, misundelse, uten å tenke over, hvordan *det* vilde ta sig ut om det stod beskrevet i en bok? Uten å reflektere over, hvor kraftig vi vilde reagere overfor en person av vår egen type om vi møtte den på trykk! Gjør vi nemlig det, da kan vi *kunsten* å lese — og da er julelitteraturen blitt virkelig kar for julebudskapet, som nettop er dette, at ordet er steget ned i vårt jordliv og er blitt en del av vårt menneske, selv om det ikke kommer i evangeliets kongekåpe men i dikningens ofte rett fillete drakt. Den gode vilje til å finne Kristus overalt driver også den gode leser til å finne Ham i dagliglivets bøker — finne Hans ånd og Hans

kraft ved å la denne bevisste søken belive de døde ord så de står op med en personlig mening for hver enkelt.

Ganske få mennesker er født med en intuitiv evne til å trenge inn i en bok — blandt disse finner vi de benådede kritikere — men de fleste av oss må kjempe oss til denne den ideelle måte å lese på. Akkurat som vi i skolen stred for å lære å lese *den* gang — men så får vi også den tilfredsstillelse som alltid følger med å være kunstner fremfor maskinmenneske: tilfredsstillelsen ved å føle at man arbeider på å omskape sitt selv og fullkommengjøre det — at man kort sagt søker å realisere sin katolske tro også gjennom lesning.

E.

Bønn.

Av Abbé Perreyve.

O Hellige Jomfru!

I glansen av din lykke, glem ikke jordens sorg!

Se i godhet til oss, som ennu lider!

Som kjemper imot livets vanskeligheter, og hvis leber stadig vetes av dets bitterhet!

Se i godhet til de som elsker og som er adskilte!

Se i godhet til hjertenes ensomhet!

Se i godhet til vår svake tro!

Se i godhet til de, vi elsker!

Se i godhet til de, som gråter!

Til de, som anråper dig!

Til de, som er fryktsomme!

Giv oss alle håp og giv oss alle fred!

Det være så — — —

Henrik Suso.

I «Dagen», det kristelige dagblad, som utkommer i Bergen, finner vi med overskrift «*Tanker og refleksjoner*» følgende lite stykke, som vi med glede tar inn i vårt blad:

Henrik Suso, en from munk, som levde i Tyskland for over 500 år siden, kunde aldri møte en kvinne uten å gå ærbødig til side. Like meget om det var en gammel fattig kone med rynker i pannen og dårlige klær: Suso gikk til side og satte uten betenkning sine føtter i tornekratt eller søle. «Det gjør jeg,» sa han, «for å vise Herrens mor, Maria, ærbødighet.»

Kanskje har der hos mangen en kvinne Suso møtte

på sin vei ikke vært megen likhet med Maria, hverken i det indre eller ytre. Kanskje var det en forfengelig, kanskje en slett kvinne. Men det kunde jo ikke Suso undersøke og avgjøre. Han tenkte bare: Her er en av Marias kjønn; her går jeg ærbødig til side.

Og dersom den forfengelige og verdslige kvinne forstod hans adferd — dersom hun, idet hun gikk frem i sine fordervelige tanker, følte sig hilst likesom av et «hill være dig, du Marias frende», da kunde det vel hende, at en beven av skam og anger vilde fare igjenem henne, et tegn på at Suso ikke hadde tatt ganske feil — at også hos henne var der noget av Maria, selv om det var langt nede, overgrodd med ukrutt, tildekket av støv og smuss.

Av ærbødighet for Maria vek Henrik Suso ut av sin vei, hver gang han møtte en kvinne. Således vil vi gå til side og blotte vårt hode hver gang vi støter på noget av det virkelig store og gode som ikke er beregnet på tilskuere, men som er i lønndom.

Vi vil vokte oss at vi ikke lar oss bedåre av forgylling. Og vi vil især vokte oss, at vi ikke selv skal bli et forgyllt null, en pyntet dukke uten innhold.

La oss kun være ringe og ukjente, bare der må være noget ved oss som kan finne nåde hos Gud.

Gandhi og „ko-beskyttelsen”.

«Ko-beskyttelse» er en trosartikkel i hinduismen. Ved siden av dens religiøse hellighet er det en foredlende tro: «Jeg vilde ikke drepe et menneskelig vesen for å beskytte en ko, likeså litt som jeg vilde drepe en ko for å frelse menneskeliv, selv om det var aldri så kostelig.»

«Beskyttelse av koen er hindu-hjertets dyreste eie. Det er den ene «konkrete» fellestro hos alle hinduer. Ingen som ikke tror på ko-beskyttelse kan være hindu.»

«Det som særpreger hinduismen fra alle andre religioner er ko-beskyttelsen.» — «Yuong India», side 409, 411, 802.

«Ko-spørsmålet er et stort spørsmål, det største for en hindu. — Hinduer oppfyller ikke sin tillitspost, så lenge de mangler evne til å beskytte koen.»

«Ko-beskyttelsen er et av de mest vidunderlige fenomener i menneske-utviklingen.»

«Ko-beskyttelsen er hinduismens gave til menneskeheden. Og hinduismen vil leve så lenge der er hinduer til å beskytte koen: Veien til å beskytte (henne) er å dø for henne.»

K. Tromborg i «Dagen».

Kong Edvard VII og katolicismen.

I England er det nylig utkommet en utmerket biograf av Edvard VII. skrevet av Mr. H. E. Wortham. Bokens tittel er: «The delightful Profession». Et større avsnitt handler om det rykte, at kongen på slutten av sitt liv skulde være blitt optatt i den katolske Kirke. Forfatteren benekter noen formell optagelse. «De forviklinger som dette vilde ha hatt til følge i tilfellet av kongens bedring vilde ha vært for store og skaden for alvorlig.»

Mr. Wortham opplyser at avdøde Pater Cyril Forster, fra St. Peterskirken, Palace-street, sjelesørgeren for de katolske medlemmer av Buckingham Palaces' stab var blitt hentet av Sir Cassel, hvis død som katolikk overrasket verden, og at Sir Cassel var den siste som hadde en samtale med kongen, omtrent ti timer før hans død.

I disse ti timer skulde alt ha foregått. Mr. Wortham holder det ikke for usannsynlig («not devoid of probability») at kongen, med eller uten Pater Forsters nærvær, skulde ha avlagt trosbekjennelsen og angret sine synder som enhver, der av en eller annen grunn ikke formelt kan optas i Kirken, må gjøre.

Angående kong Edwards siste øieblikk, da han var bevisstløs, skriver Mr. Wortham: «Og Erkebispem av Canterbury, som kongen aldri hadde likt, kom til palasset klokken halv ti og leste den siste dødsbønn ved sykeleiet et minutt før han døde.»

Andre grunner som skulde tyde på at kongen på sitt dødsleie skulde ha avlagt trosbekjennelsen er: hans vennskap med Pater Bernard Vaughan og hans tilstedeværelse ved dennes prekener i Revieraen, vennskapet med Abbeden av Tepe i Marienbad og bivånelsen av den Hl. Messe i dette abbedi. Dronningens bønner i Notre Dame de la Garde i den tiden han var syk, og kongens og dronningens takksigelsesbesøk efter hans helbredelse, og især hans besøk i Lourdes bare en fjorten dagers tid før han døde.

Kong Edvard var, som bekjent, far til dronning Maud.

Burde Dickens ha vært katolikk?

I 1844 opholdt Dickens (født 1812) sig i Genua. Den 30. september skrev han: «La mig fortelle Dem om en merkelig drøm som jeg hadde natt til siste mandag. Jeg hadde hele natten ligget våken på grunn av rheumatisme, der følt som et pinebelte. Til slutt sovnet jeg inn og hadde følgende drøm: På et ube-

stemt sted, som dog i all sin ubestemtethet var sublimt, fikk jeg besøk av en ånd. Jeg kunde ikke gjenkjenne ansiktet. Men jeg tror heller ikke at jeg ønsket det. Skikkelsen bar et hvitt klæde, likesom en Madonna på et av Rafaels malerier. Den hadde ikke likhet med nogen som jeg kjente, undtagen i måten å være på. Jeg trodde, men jeg er dog ikke sikker på det, at jeg kunde gjenkjenne stemmen. I hvert fall visste jeg at det var den stakkars Marias (hans søsters) ånd. Jeg var i det hele tatt ikke forskrekket, men blev tvertom grepet av en stor glede så at jeg måtte gråte, og idet jeg strakte armene ut, tiltalte jeg skikkelsen: «Kjære». Det forekom mig, at den ved å høre det, vek tilbake, og jeg følte øieblikkelig, at jeg ikke skulde ha tiltalt den på denne familiære måte, da den ikke var av samme materielle natur som jeg. «Om forlatelse,» bad jeg. Ånden syntes så full av medlidenhet med mig, at det skar mig i hjertet. . . . Jeg bad om å få stille et spørsmål, og fikk lov til det. Jeg tenkte: Hvis jeg spør om noget som angår mig selv, vil den forsvinne. Jeg spurte derfor om noget angående vår mor, og hun svarte. Så sa jeg, med innstendig bønn om at hun ikke vilde forlate mig: «Svar mig på et annet spørsmål: Hvilken er den sanne religion?» Da hun tiet et øieblikk, sa jeg skyndsomt av engstelse for at hun skulde gå sin vei: «Tenker den gode Gud som jeg gjør, at det ikke kommer så meget an på religionens form hvis man bare forsøker å være god?» Da hun endnu tav, og syntes grepet av medlidenhet med mig, sa jeg: «Er kanskje den romersk-katolske tro den beste? Fører den ens tanker oftere til Gud og gjør at man tror litt fastere på Ham?»

«For dig,» sa ånden med en så himmelsk ømhet, at jeg syntes at hjertet måtte bryte, «for dig er det den beste.» — Så våknet jeg og tårene rant ned over ansiktet. Det var ved morgengry.»

Mennesket søker friheten der, hvor den gjør ham ulykkelig, nemlig i det politiske liv, og forkaster den der, hvor den kunde gjøre ham lykkelig, og slutter sig slavisk til andres meninger. Religions- og system-despotismen er den frykteligste av all slags despotisme. — De fleste mennesker er slaver av mote og dumme skikker.

Lichtenberg.

„LUX VERITATIS“

Som vi i vårt forrige nummer skrev, har Paven, til minne om 1500-årsjubileet for kirkeforsamlingen i Efesus, utsendt en ny encyklika, som efter sine begynnelsesord kalles: «Lux Veritatis» («Sannhetens lys»).

I innledningen uttaler Paven sin opriktige takk til de to komiteer, som har ordnet alle festarrangementer i anledning av denne store begivenhet, og sammen med dem gleder han sig over det dyktige arbeide, som de i jubelårets løp har utført. Som avslutning på jubelåret vil Paven nu selv tale om begivenhetens store betydning. Han tilføier at han har det faste håp, at overalt hvor hans ord vil bli overveiet, vil de bringe kraft ikke bare til alle verdens katolikker, men også til våre adskilte brødre, som gjennom det vil kunne høre, hvordan den romerske Kirke stadig har vært Jesu Kristi læres trofaste vokterske, og hvorledes også i kristendommens første tider alle vesterlandske og østerlandske kirker og menigheter var avhengige av den som deres ufeilbarlige læremyndighet.

Encyklikaen utvikler i tre punkter de historiske og dogmatiske argumenter mot de nestorianske villfarelser: 1) at det i Kristus er to naturer, en guddommelig og en menneskelig, som forener sig i en person i den guddommelige (hypostatisk forening), 2) at derfor Maria, Jomfruen, sannelig og virkelig er Guds mor, og 3) at Paven i Rom, ifølge guddommelig rettighet, tilkommer den høieste og ufeilbarlige autoritet over den samtlige Kirke i saker, som vedkommer tro og moral.

Encyklikaen behandler især dette tredje punkt. Etter å ha omtalt den nestorianske villfarelses opprinnelse, som for 15 århundrer siden, i likhet med de som gikk forut, har forsøkt å sønderrive Kirkens enhet, viser den — byggende på en rekke tallrike historiske dokumenter — hvordan hele det kristne hierarki alltid, også under de vanskeligste omstendigheter, har anerkjent Biskopen av Roms høieste autoritet. Den minner om ortodoksiens store lærer og forsvarer, Cyrillus, Patriarken av Alexandria, som vender sig til Pave Celestin fra det første øieblikk den nestorianske villfarelse begynner å få rotfeste, for av ham å få det avgjørende ord og en uomstridelig norm for villfarelsens fordømmelse.

Selveste Nestorius, Konstantinopels Biskop, anerkjenner indirekte den romerske Stols høieste og ufeilbarlige dom, idet også han mere enn en gang skriver til Paven for å rettferdiggjøre sig og for å få en kjennelse.

Under alt dette viser Pave Celestin en stor klokhet og fasthet. — Mens den østerlandske kirkes første patriark, Cyrillus, viser sig ute av stand til å avgjøre et spørsmål av så stor dogmatisk rekkevidde, mens derimot det annet Roms Biskop, Nestorius, beroper sig på den pavelige autoritet, sammenkaller Celestin uten videre en synode i Rom. Med en dom som utelukker appell til noen høiere instans definerer og fordømmer han.

Derpå imøtegåes en innvending, som ikke så få gamle og nyere forfattere pleier å komme med — den nemlig, at omenn Pave Celestin har definert sannheten og fordømt villfarelsen, så har dog Konciliet i Efesus ved allikevel å behandle saken helt på nytt, «ex integro», og ved etterpå å uttale sig, satt sig utover Pavens autoritet.

Mot denne innvending fremfører Paven urokkelige historiske fakta. Noen av dem skal vi gjengi her. De pavelige legater, som reiser til Efesus, for å presidere i Konciliet, får av Paven den uttrykkelige befaling: ikke å forelegge saken til ny behandling, men å betrakte den som allerede av den Hl. Stol fordømt og definert. Da Konciliet ved deres ankomst allerede var begynt, krever de i Pavens navn en fornyet gjennomgåelse av de allerede behandlede spørsmål og opgjorte saker. Ved presten Filippus, en av legatene, dekretterer de høitidelig Paven av Roms primat, forelegger Konciliet Celestins dom og forlanger alle fedrenes samtykke. Dette skjer — og alle enes i å kalle Paven: «troens vokter».

Da man går over til fordømmelse av Nestorius, erklærer konciliefedrene sig «bundet» av de hellige canones og den dom, som allerede er avsagt av Roms Biskop. Det fremgår altså, at man her ikke har å gjøre med en ny fordømmelse, men med eksekveringen av den dom som Pave Celestin allerede har uttalt.

Efter å ha bevist, at også i den nestorianske villfarelses tid var Pavens høieste og ufeilbarlige autoritet almindelig anerkjent, gjennomgår den pavelige encyklika de to andre læresetninger, som blev forsvaret og bekreftet på Efesus-konciliet: nemlig først og fremst foreningen av de to naturer i Kristus i én person, (hypostatisk union). Beviset for og forklaringen av dette dogme er tatt fra åpenbaringen, som inneholdes i den Hl. Skrift, og Tradisjonen. Av den grunn taler man ikke om to personer i Kristus, men om en enkeltperson, for så vidt den samme Frelser kalles samtidig Gud og

menneske: mennesket, som er født og som næres, lider og dør, og Gud som ved egen kraft utfører de vidunderligste mirakler. Denne sannhet gir Paven anledning til å komme tilbake til den sanne kirkes (Kristi mystiske legeme) enhet, et faktum, som også i den tidligere encyklika «Mortalium animos», utførlig er blitt behandlet.

Paven retter så en faderlig opfordring til sine anderledes troende sønner, som ved skisma eller gamle og nye villfarelser har sønderrevet denne mystiske enhet, om å vende tilbake til den ene hyrde.

Til slutt omhandler encyklikaen Marias guddommelige moderskap. Dette dogme er ikke annet enn en konklusjon av den forrige sannhet. Er Jesus Kristus sann Gud, da er hun som har født ham også «Theotokos» d. v. s. Guds mor. Er Maria Guds mor, da må hun også være full av nåde og ikledt med alle dyder. Av disse grunner må vi ære, elske og etterligne henne.

Protestantenes vanskelighet med Maria-dyrkelsen er herved løst. Også dem formaner Paven faderlig å følge katolikkenes eksempel og å påkalle Marias beskyttelse som formidlerske og forbederinne hos sin Guddommelige Sønn.

Encyklikaen taler derpå kjærlighetsfylte ord til Forløserens mor, som også er vår mor — skjenket oss av Kristus selv, da Han hang på korset.

Og endelig sender Paven en hjertelig hilsen til den østerlandske kirkes anderledes troende brødre. De som ærer Maria likesom vi, de som gjennom så mange århundrer har bevart enheten med den Hl. Stol og på Efesus-konciliet har hyldet Paven som troens vokter, opfordres på det hjerteligste til å vende tilbake til den felles far, som i Pave Celestin I's person for 15 århundrer siden sammen med dem i hjertets og åndens vidunderlige enhet har definert den Hl. Jomfrus største privilegium, hennes guddommelige moderskap.

Med lengsel ser den Hl. Fader dagen imøte, da de skal vende tilbake til enheten for sammen med ham å knele ned foran mosaikkene i Santa Maria Maggiores basilika, som forherliger Marias triumf på Efesus-konciliet.

Som et varig minne om denne høytideligholdelse av Efesus-konciliet foreskriver Paven tilsisst for hele Kirken officiet og Messen til ære for Marias moderskap.

Det går aldri så godt som man ønsker, og aldri så galt som man frykter.

En nyttårshilsen fra Sverige.

Vi har herved den glede å kunne bringe videre til våre medarbeidere Hans Højærverdighet Biskopen av Sverige, Mgr. Dr. *Johannes Erik Müllers* nyttårshilsen til «St. Olav». Vi vil samtidig benytte anledningen til å takke Hans Højærverdighet for den vennlige interesse som hans skrivelse gir uttrykk for, og som vil bli oss en spore til å gjøre vårt arbeide med stadig mere og mere intensitet.

R e d.

Stockholm, 5. januari 1932.

Högvärdige Herr Pastor.

Vid början av det nya året vill jag icke underlåta att tillönska S:t Olav's redaktion ett i allo lyckosamt och välsignelserikt år 1932.

Må även under det nya året Guds välsignelse ledsaga Eder och Eder medarbetarens värdefulla verksamhet i den katolska pressens och upplysningens tjänst till förmån för Norges katoliker och S:t Olav's hela läsekrets.

Gärna begagnar jag detta tillfälle att uttrycka mitt hjärtligaste tack och min stora glädje för att jag även under det gångna året har fått mottaga Norges så väl redigerade och mångsidiga katolska veckoskrift. Dominus retribuat!

Med hälsning och välsignelse

Eder

in Christo

† *Johannes Erik Müller.*

VARIA.

Oslo.

Felix Reichenbach.

In memoriam.

St. Halvards menighet har alltid hatt en fast og trofast stamme av gode og ivrige katolikker, som elsker sitt lille Gudshus. *Du var en av dem*, som alltid var å finne i sognekirken ved fromesse og høimesse. Til fromessen blandt kommunikantene, til høimesen på koret syngende til siste stund, Du gikk oppe. Alltid villig og trofast var Du å finne i arbeide blandt den lille skare i St. Olavs forenings lokalledd som formann, i St. Vincensforeningen som vicepresident, i St. Halvards forvaltningsråd som medlem, i 3dje orden av den hl. Frans. I din egen menighet fremforalt.

Den, der som Du er født og døpt i et katolsk hjem, har en nedarvet lykke til å leve som en god katolikk. Og du var lykkelig som katolsk kristen, den arbeid-

somme og opofrende. Og du hentet kraft til ditt liv ved det hellige alterbord, i den hyppige kommunion. Fred være over ditt minne, ditt eksempel i medgang og motgang og din død var en kristens. R. I. P.

Ivar Ruyter.

Fredriksstad.

Søndag den 3. januar avholdtes menighetens julefest i foreningslokalet. Der var mange deltagere, især yngre. Etterat festkomiteens formann, hr. konsul Berum, hadde budt velkommen, holdt pastor Rottier en meget interessant og instruktiv tale om de forskjellige lokale foreningers virke i det forløpne år. Talen mottokes med stort bifall, ikke minst fordi de tørre statistikker uavlatelig blev tilsatt små humoristiske bemerkninger, som var både opkvikkende og rammende og stimulerende for arbeidet i det kommende år. Etterpå var det dans om juletreet, som samlet både unge og gamle i en festlig kjede, og de kjære, kjente julesanger lød til akkompagnement av frk. A. Olsen. Julenissen avla sitt besøk med mange gode gaver, og for tilfredsstillelsen av de gastronomiske fordringer sørget et veldekket kaffebord. Den vellykkede fest fortsattes med sang og lek, og avsluttedes med en aftensang.

Pavens ord etterfulgt.

Da det offentlige pantelånerkontor i byen Aquila i Italia for nylig skulde holde auksjon over uinnløste panter — hvis tall var legio som følge av arbeidsløshet og dyrtid — fikk de som eiet gjenstandene en behagelig overraskelse: de fikk alle sine ting gratis tilbake. En anonym velgjører hadde kjøpt det alt sammen og gjengitt det til eierne, og det viste sig senere at det var byens biskop, som på denne måte ga et praktisk eksempel på, hvorledes en god katolikk besvarer Pavens brev: «Nova impendit».

Statistikk over verdens katolske befolkning.

Europa: Frankrike 40 millioner. Italia 39 millioner. Spania 22 millioner. Tyskland 22 millioner. Polen 21 mill. Tsjekkoslovakiet 11 mill. Belgia $7\frac{3}{4}$ mill. Østerrike $6\frac{1}{2}$ mill. Portugal $5\frac{1}{2}$ mill. Ungarn $5\frac{1}{4}$ mill. Jugo-Slavia $4\frac{1}{2}$ mill. Irland $3\frac{1}{4}$ mill. Rumenia $2\frac{3}{4}$ mill. Nederlandene $2\frac{1}{2}$ mill. England 2 mill. Lithauen $1\frac{3}{4}$ mill. Schweiz $1\frac{1}{2}$ mill. Skotland $\frac{3}{5}$ mill. Latvia $\frac{1}{2}$ mill. Malta (og Gozo) $\frac{1}{4}$ mill. Albania $\frac{1}{10}$ mill. Bulgaria $\frac{1}{20}$ mill. Danmark $\frac{1}{10}$ mill. Sverige 4000. Estland 4000. Grekenland $\frac{1}{10}$ mill. Norge 2700. Finnland noen hundre. Russland ? — Total ca. 201 millioner.

Asia: Filippinene $8\frac{3}{4}$ mill. India $3\frac{1}{4}$ mill. Kina $2\frac{1}{4}$ mill. Indo-Kina $1\frac{1}{4}$ mill. Asia (Vest) $\frac{1}{2}$ mill. Øst-India (Archipelago) $\frac{1}{4}$ mill. Japan $\frac{1}{10}$ mill. Korea $\frac{1}{10}$ mill.

Total ca. $16\frac{1}{2}$ millioner.

Afrika: Nord-Afrika og Central-Afrika $3\frac{1}{4}$ mill. Syd-Afrika $\frac{1}{4}$ mill. Øene $1\frac{3}{4}$ mill.

Total $5\frac{1}{4}$ mill.

Australasia: Australia $1\frac{1}{4}$ mill. Oceania (Hawaii, Ny-Guinea o. s. v.) $\frac{1}{4}$ mill. Ny-Seeland $\frac{1}{4}$ mill.

Total $1\frac{3}{4}$ mill.

Amerika: Syd-Amerika 60 mill. Forenede Stater $20\frac{1}{2}$ mill. Mexiko 12 mill. West-India $7\frac{1}{2}$ mill. Central-Amerika $5\frac{3}{4}$ mill. Kanada $3\frac{1}{2}$ mill. New Foundland 90 000.

Total $109\frac{1}{4}$ mill.

Over hele verden ca. 333 millioner.

Disse tall representerer bare de katolikker som er forenet med Rom. Skismatikere er altså ikke iberegnet. Hvad de «katolske land» angår representerer tallene både praktiserende og navne-katolikker. (Disse siste utgjør f. e. i Frankrike ca. $\frac{1}{3}$ av total-antallet). Hele verden over får katolisismen stadig sterkere rotfeste. Selv revolusjoner fremmer dens veldige enhet og indre styrke.

Den verdenspolitiske situasjon ved nyttårsskiftet.

1931 har vært ett utpreget kriseår, hvor det økonomiske uvær, som begynte i 1930, er vokset til en Taifun. Alle viktige politiske begivenheter i 1931 bærer merker av denne storm — mange er en direkte følge av den. Således Englands overgang til proteksjonistisk tollpolitikk med opgaven av frihandelen, idet det truende finansielle sammenbrudd bragte den nye samlingsregjering parlamentarisk flertall av dimensjoner som aldri før, idet der foretokes fra alle hold en panikkartet flukt fra Arbeiderpartiet. Regjeringens første oppgave blir nu utbygningen av de tollmurer, som betyr det største systemskifte i landets nyere historie. I Tyskland medførte finanskrisen en rekke «nødsforordninger», gjennomførte med diktatoriske maktmidler i håpet om at større ulykker kunde avverges derved. At disse forordninger overhodet har kunnet realiseres skyldes i første rekke at alle rettenkende mennesker vet, at det ikke er politisk maktskyke som har gjort det katolske centrumspartis fører, dr. Brüning, til diktator. Når han har tatt Weimargrunnlovens diktatorparagraf i bruk, er det ikke etter fascistisk eller bolsjevistisk forbillede for å innføre en terror-regjering — det er for å danne et bolverk mot finansielt og politisk kaos — selv det tyske socialdemokrati har innsett dette, og har for en tid slått en strek over alle tradisjonelle læresetninger for å slutte op om Brüning. Imidlertid gjærer det sterkt i de revolusjonære partier, hvis hovedfører er eventyrpolitikeren Adolf Hitler, som kan notere en ikke ganske ringe fremgang ved de lokale valg. Hovedslaget vil finne sted til våren når der skal velges president, og representanter til landdagen. Amerika har gjort en politisk bedrift med president Hoovers moratoriumforslag, selv om dette ikke er blitt den forventede lettelse i finanssituasjonen som man hadde håpet. Der er blitt ført adskillige personlige ministerkonferanser på begge sider av Atlanterhavet, men noe resultat er ikke kommet derav. Folkeforbundet har vært helt maktesløst under den økonomiske krig som foregår nu landene imellem og Japans innfall i Manchuriet har tillike vist at der ikke finnes noe effektivt vern mot imperialistiske tendenser, hverken i Kelloggpakten eller i Forbundet.

1932 tegner ikke lyst, men i januar allerede møtes de ledende politikere til en erstatningskonferanse og i februar til en nedrustningskonferanse. Det må jo være tillatt å håpe på et effektivt resultat av disse, så et samarbeide mellom nasjonene kan finne sted — den eneste vei ut av det politiske og økonomiske uføre.

E.